

РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАГАЛЬНОМЕТОДИЧНИХ ПРИНЦИПІВ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Артем СЕМЕНЮК

*аспірант II року навчання кафедри української мови Факультету
української філології, культури і мистецтва Київського столичного
університету імені Бориса Грінченка*

Науковий керівник:

Станіслав КАРАМАН

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри української мови*

Київського столичного університету імені Бориса Грінченка

У сучасному динамічному світовому просторі виняткової актуальності набуває міжкультурна взаємодія, що охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства й зумовлює потребу у формуванні мовної особистості фахівця прикладної лінгвістики. Заклади вищої освіти, що забезпечують підготовку майбутніх фахівців цієї галузі, покликані створювати сприятливі умови в організації освітнього процесу для формування мовної особистості фахівця, запит на яку стрімко зростає в умовах сьогодення.

Мовну особистість майбутнього фахівця прикладної лінгвістики розглядаємо як носія мов (української, англійської, французької або німецької), елітну особистість, що вільно володіє системою лінгвістичних знань та здійснює лінгвістичний супровід інформаційних систем. Це особистість, яка опанувала практичні вміння й навички створення інтелектуальної продукції (електронних словників, спеціальних програм, алгоритмів роботи з комп'ютерними програмами тощо) і вправно репродукує мовну діяльність в усіх сферах суспільного життя, професійній зокрема.

Студіювання праць різногалузевих науковців (І. Бахов [1; 2], Ф. Бацевич [3], Є.Боринштейн [4], О.Горошкіна [2], С.Караман [6], О.Караман [2;6], О.Коваленко [2], О. Кучерук [6], С.Омельчук [7] та ін.) переконує, що проблема реалізації принципів формування мовної особистості є міждисциплінарною, оскільки сегменти її охоплюють термінопоняття філософії, психології, соціології, лінгвокультурології, педагогіки, лінгводидактики. Попри вагомий внесок науковців у розроблення теорії принципів навчання, надважливі аспекти щодо

реалізації принципів формування мовної особистості майбутніх фахівців прикладної лінгвістики залишаються малодослідженими й потребують наукового аналізу.

Ефективність формування мовної особистості здобувача вищої освіти у процесі навчання мовознавчих дисциплін значною мірою залежить від вибору і ступеня реалізації пріоритетних загальнометодичних принципів навчання, з-поміж яких як пріоритетні у формуванні мовної особистості майбутніх фахівців прикладної лінгвістики виокремлюємо такі: принципи діалогізації, лінгвокреативності, проблемної ситуативності, саморозвитку, інтегративності тощо.

Унікальність стратегії реалізації принципу діалогізації полягає в тому, що, окрім навчального спілкування в системі "студент - викладач", існує також віртуальний діалог із комп'ютером як носієм і посередником у створенні інформаційних масивів. Принцип лінгвокреативності розглядаємо як дієвий освітньо-розвивальний ресурс багатомовної індивідуальної мовотворчості. Принцип інтегративності зумовлює таку організацію освітнього процесу, в якій задіяно всі сегменти взаємозв'язків мовної та мережевої інформаційної систем.

Отже, дидактично доцільну реалізацію виокремлених принципів (діалогізації, лінгвокреативності, проблемної ситуативності, саморозвитку, інтегративності) у процесі навчання мовознавчих дисциплін розглядаємо як дієвий чинник формування мовної особистості майбутнього фахівця прикладної лінгвістики, а також якісної підготовки здобувачів вищої освіти до успішного розв'язання багатовекторних професійних завдань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахов І. Формування міжкультурної професійної компетентності у студентів-перекладачів: [монографія] / І.С.Бахов. Київ: ДПВД «Персонал». 2009. 268 с.
2. Бахов Іван and Коваленко, Олена and Горошкіна, Олена and Степаненко, Олена and Караман Ольга (2021). Transformational influence of the foundations of social semiotics in approaches to language teaching Lahlage em Revista (International), n.3C (Vol.7). pp. 264-271. ISSN 2446-6220.
3. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник / Ф.С. Бацевич. Київ: Академія. 2004. 342 с.
4. Боринштейн Є. Соціокультурні особливості мовної особистості.

- Соціальна психологія. 2004. № 5 (7). С. 63-72.
5. Карпіловська Є.А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика: Підручник. Донецьк ТОВ «Юго-Восток ЛТД». 2006. 155 с.
 6. Караман С.О., Караман О.В., Кучерук О.А. Віннікова Н.М. Використання ІКТ для формування фахових компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури. Інформаційні технології і засоби навчання, 2019, Том 71. № 3. С. 196-214.
 7. Омельчук С. Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців: монографія. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2019. 356с.
 8. Семенюк А. Метод проєктів як засіб формування культури усного й писемного мовлення майбутніх фахівців прикладної лінгвістики. *Україно моя вишивана : актуальні проблеми становлення і розвитку особистості в національному та євроінтеграційному вимірах* : зб. тез VI Міжнар. наук.-практ. конф. (15 трав. 2025 р.). Київ : Педагогічна думка, 2025. С. 177-181.